

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvtároskérdése
hová
az előfizetések és hirdetések
berendelését küldendők.
Ké. iratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
úgyben hazhoz hordva vagy
vélhető postán küldve
egész évre 4 lit,
félre 2 lit,
hónapokra 1 lit.

Hirdetmények díja.
3 hasábolos petit sorot, vagy
ennek helyett 5 kr.
Bütyögőjert külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Pünköszt ünnepén.

Mintha az elmuló félben levő századok utolsó éveiben lázasabban törnének ki az emberiség lelkében szunyadó érzelmek és szenvedélyek, mintha erőteljesebb szárnyalást vennének az eszmék, melyek valósulása az emberiség haladásának, fejlődésének jelző oszlopait képezi.

A szellem, mely meghatotta Krisztus apostolait és új világot teremtett az eszmék és érzelmek fenséges egyszerűségével és igazságával, melyet ideig-óráig lehetett feltartóztatni vérrel és erőszakolt lelki sötétséggel, de megsemmisíteni soha, — újra meg újra beragyogja a világot és sugarainak fénye, melege segít bevilágítani lassanként oda is, a hová behatni eddig még nem sikerült.

Igaz, hogy e fény néha nagyon erősnek, a meleg néha gyújtónak tetszik. Az árnyhoz, sötétséghez szokott gyöngye szem, a nyirkos, hűvös levegőben fejlődött érzékeny test és lélek előtt bántó, szokatlan, kellemetlen, sőt sokszor elviselhetlen az, mi a szabad levegőben fejlődött, erős munkához szokott és küzdelmekben megedezett egyénnek örömet, lelkesedést, bizalmat szerez.

A szellem ezen ereje érvényesül előbb-utóbb minden téren. A mint a művelődés első csirái megfogamzottak, a mint a keresztény hit magasztos eszméi gyökeret vertek, a mint a szép, jó és igaz elvei ismeretessékké lettek, a szellem szabaddabb szárnyalása is kezdetét veszi. Egyik nemzetnél hamarabb, másiknál később, lassanként azonban a világ mindenütt. Néhol a forradalom ereje, máshol a szívek harmonikus érzelme nyit utat e szárnyalásnak s a szív és lélek eltelik vele, mint most, tavasszal, a lég a virágok illatával.

Az 1893. év pünkösztjén mintha erőteljesebbnek éreznők e század föllendült szellemének hatalmát. Nemzetiségünk dicsőségének, a lelkiismeret szabadságának érzelmei mintha fényesebbé,

nagyobbá válnának e szellem hatása alatt. A politikai szabadságnak aligha nyújt most több és nemesebb tért más ország. A mult dicsőségét, ha az a szabadságért való küzdelemben szereztetett, aligha becsüli jobban, lelkesebben más nemzet. Fiainak, kik közül annyi érez idegenül, oly sok ad nehéz gondot, hasonló körülmények között alig ad más haza annyi előnyt, mint a miént. Szinte azon gondolatra jön az ember, hogy talán jobb volna kevesebb a jóból s előbb inkább Oroszország, Németország, Románia politikáját követni egy nemzetiség, egy nyelv, egy hazafiság teremése által. Csakhogy ily eljárás ellenkeznék multunkkal, szakítana hagyományainkkal, nem férne össze nemzeti jellemünkkel, melynek élet-erejét és dicsőségét immár ezer év lefolyása bizonyítja.

Hadd terjedjen tehát a föllendült szabad, nemzeti szellem s teremtsen fényével, melegével új életet, új erőt mindenütt e hazában nemzetünk dicsőségére.

Megyei közgyűlés.

Folyó hó 17-én rendkívüli közgyűlésen első sorban is nagy dologról volt szó, t. i. arról, hogy miként lehet felosztani 5600 forintot a megyei tisztviselők, segéd, kezelő és szolgaszemélyzet között, de úgy, hogy mindenkinek kapjon, a kevésből eleget kapjon és senki se haragudjék meg. Volt is erre előzetesen elég tervzet; volt perzentos, volt percentnélküli, volt vegyes. Sokan úgy vélték, hogy csak ők dolgoznak; a központban levők azt hirdették, hogy a járási tisztviselők és iratokok sok szép rendkívüli jövedelmet kaphatnak, a járásbeliek pedig bebizonyították, hogy ők ráfizetnek lakóira, utazási általánra s hogy az ő házuk nem sokat különbözik egy hoteltől, azzal a különbséggel, hogy számlát nem tesznek a vendég elé. A mi főispánunk, nem hiába kegyelmes ur, meghalgotott mindenkit, aztán értekezletet tartott s ott szépen össze lett boronálva minden, habár maradt még másnapra is némelyeknél egy kis fojtott elégedetlenség, de hát már erre csakugyan nem jutott flastrom.

A közgyűlés en bloc fogadta el a javaslatot s tekintettel arra, hogy 10 év óta most találkozott oly kormány, mely a folyton csak kisebbitett törvényhatóságok

irányában méltányos figyelmet és jóskaratot tanusított, viszonzásul köszönetét határozta kifejezni.

Jóvá lett hagyva Nagy-ny. d város képviselőtársaság az új iskola építésére a Toroczky ház megvételére s a költségek fedezése végett, 70000 forint kölcsön felvételére vonatkozó határozata; a közgyűlés egyszersmind kiváló elismerését fejezte ki a képviselő-társaság tevékenységére.

Uj. Publik Ernő nem lévén még 24 éves, midőn Gyulafehérvár jegyzővé választott, új választás rendeltetett el.

A budai emlékszóbor leleplezésére való meghívás folytán, a hősök iránti kegyeletünk kifejezése végett vármegyénk küldöttség által lesz képviselve.

Pár perc múlva a jegyző-úrnagy felolvastott, hitelesített s ezzel a gyűlés báró Kemény Kálmán főispánt lelkesen megajánlva — eloszlott.

Gáspár János emlékezete.

1816. okt. 27. — 1892. márc. 6.

Irta és az „alsófehérvármegyei ált. tan. egyes.” 1893. május 6-án Nagy-Enyeden tartott közgyűlésén felolvasta: dr. Havas Gyula.

(Folytatás)

III. Gáspár mint tanfelügyelő.

„Bizalommal varom — írja neki b. Eötvös — hogy mint ki egész eddigi életét a köznevelésnek szentelte s mint a ki szintén belátja mind az állomás foutosságát, mind a feladat magasztosságát, nem vonakodand ajánlatom elfogadása által erejét és ismereteit tágabb körben érvényesíteni népünk közművelődésének javára.” Nem csak lelkületes küzdelem után, a megtisztult bizalom előtt meghajolva, megvált jövedelmes, nyugodalmas, kedves állásától: növekedési, kártársai szerető körétől, mintegy kitépve magát a szerető anya ölelő meleg karjaiból és elfoglala a tanfelügyelő, bizony sok tövisvel bételt, hiányosan összerótt s csaknem a levegőben lebegő székét, nem is sejtve, hogy valaha a rovatóság szellemnyűgöző teendőire lesz utalva, — azonban annak világos tudatában, hogy mint a népnevelés bajnokainak vezére, ezek érdekeinek rendkívüli hasznára lehet és annak az ősi elemként egyszerű, a szellemi és anyagi, sőt nem ritkán még az erkölcsi szegénység ádáz rémeivel esetenül folytatott harcban levő népnek, melynek soha sem szűnt meg hű fia maradni, — boldogulását, üdvét munkálhatja.

Tagadhatatlanul ritka, szép feladattal járó, új hivatalában megfeszített munkásságot fejt ki; gyakran beutazza iskoláit és galamb szelidséggel irányítgat, javítgat.

TÁRCZA.

Gáspár János emlékezete.

Irta: Szabó Jenő.

Hiába' fürkész lázas emberelme,
Mélység, magasság egyaránt titok;
A messze multat sűrű köd borítja,
S fátyol takarja el, mi jönni fog.
Az elrejtett világok végtelenjén
Sovárgó lelkünk vergődik csupán,
S ha pillanatra enyhül szomju vágya,
Csak jobban ég az el nem ért után.

Oh, hányszor érzé lelkem ezt az égő
Vad szomjuságot, s nem volt enyhülésem!
Homlokom égett, arczaim kigyúltak
És üde csöpp nem jött ajkamra mégsem!
A küzdelések örök forgatagján
Sajkám riongó, bős hullám veré,
S a démon mégis egyre úzve hajtott
Az ismeretlen, messze czél felé!

Tépődve, lázzal forgatám a kérdést:
Mi hát a vég? Hol az örök határ?
Szétrobban é az álmok tág világa,
Ha vérem többé nem lüktet, megáll?
S mit, bár a sors ezerszer porba gázolt,
Szent lánggal én fölépíték megint:
Hittem, szerelmem glóriás oltára
Megsemmisülve omlik szerte mind?

Egyetlen vágytól ezrek szive sorvad,
Didergve, fázza reszket a nyomor;
Még roncsa sem mard a tört hajónak,
Mit az enyészet árja elsodor.
S ki lánghevével ez arasznyi földön
A szent sebeknek írját keresi,
Tűnő parány csupán a végtelenben
S harca jutalmát soha sem veszi?

Nem, nem lehet! Hitem merészen szárnyal!
A nagyok sirján mást tanultam én!
Az Isten trónja dicsfénytől sugárzik,
De szebb, dicsőbb e sírokon a fény.
A fény, melynek sugára messzeröppen
És nemzedékek szívére átrezeg,
Hogy melegével híven ója, védje,
Mit alkotának drága, szent kezek.

Mert nem ti nyertek győzelmes csatákat,
Kiket hősöknek hirdet a világ!
Bár nemzeteknek sötét sirja tátong,
Hol bosszuteknak éles kardja vág!
Bár lábatok megölt szívekre gázol
És fürteitek borostyán fedí,
Vér, könnyű pereg e büszke, szép virágról
És — harcotokat tul nem élheti.

Ti, ti valátok a valódi hősök,
Kiket imában áld a hű kebel,
Kik zajtalanul, egyetlen nagy eszme
Szent lángja mellett sorvadtatok el!

Ti, ti a kiknek óriási lelke
Még visszatér — bár rég elköltözött —
Hogy, mint a nap, áldva, termékenyítve
Ragyogjon itt az emberek között!

Igy, így jelensz meg te is még közöttünk,
Nyugvó öreg! Nagy lelked itt lebeg!
Rád gondolunk és szívünk átmelegszik,
Hó lángra gyújtja drága szellemed!
S mint a sereg, kit holt vezére lelke
Vezet diadalmas csatákon át,
Látjuk fölöttünk eszméd lobogóját
És ajkaidnak halljuk szózatát!

Oh boldog ember! ki bármily viharban
Híven megő.zéd tiszta, szent hited!
Ki a jövőnek nemzedékek lelkén
Ledönthetetlen oltárt épített!
Velünk maradtál! Nyitva szellem-ajkad,
Szólsz gyermekeinknek csöndes, szép regét —
Zendültök újra bájos kis dalocskák,
Ifju szíveknek drága „Csemegek.”

Velünk maradtál! Most nagy gyermekeknek
Beszéd a gyász komor napjait . . .
Ah, bánatát te is könnyezve rejtéd!
Szíved reszketve hordá jajjait!
De mig sirattad, balzsamát kerested,
Előtted állt az ifju nemzedék —
És ihlett ajku bölcs te, megtanítád
Munkával tenni nagygyá nemzetét!

Közérdek.

Ha a beható és hosszas iskolai vizsgálaton elfárad, ruganyosan kap fel a vármegye legrázósabb szekerére, mely tulajdonát képezte és felüdülésre torony irányában hajtat a legközelebbi falu, igen gyakran szánalmas állapotban tengő „iskolájá”-ba.

A vagyontalan iskola fentartók jó igyekezete meg volt ugyan a legtöbb helyen, de anyagi erejük nem növekedett ezzel egyenlő arányban, a mi az állam és polgári közeg igénybe vételét teré szükségessé és ennek következtében a bőlebb belátású és áldozatkész egyházközségek közreműködésével megteremt az állami és kevés helyen a községi jellegű iskolát is.

Bámulatosan talál Gáspárra, a mit Dinterről mond életirója: „Felfelé mindenkor igazlelkű és őszinte, lefelé szíves részvétet és atyai szeretetet mutatott a tankerületéhez tartozó s kötelességeiket hiven teljesítő tanítók iránt. Ezeknek anyagi helyzetük javításán szakadatlanul fáradozott. Megkívánta, hogy a növendékek a valódi vallásosságban, a hangsúlyozott szép olvasásban, a levélírásban, a számolásban, az egészségtaiban és a természet ismében gyakoroltassanak.” Abban értelt talán e kitűző tanfőúr, hogy jó szíve nem engedte oly mérvben erélyesnek lenni, noha kifoghatlanul látszó türelme véget ért a fektelen őzelmek tapasztalatára. Ennek tulajdoníthatni, hogy különben vele rokonszenvező, — de hát volt-e olyan ki Gáspárral ne rokonszenvezett volna? — nemzetiségi főpap panaszt emelt ellene. Egyébiránt a nemzetiségi hatóságokra is dicséret az a tény, hogy csak gyéren támadtak ily felszólalások. — „Én — mondja Gáspár 50 éves jubileumán, a balászfalvi üdvözlő küldöttségnek — a népet felekezeti és nemzeti különbség nélkül akarom nevelni.” Tudjuk, hogy nem levén a hangzatos, üres frázisok embere, a lelke nyilatkozott meg ekép.

IV. Gáspár, mint az olvasókönyvek újjáalkotója.

Curtman György, kit már fölemlítették nagy hatással volt rá nemcsak neveléstanai munkájával, hanem kedélyes gyermektörténeteivel is, melyekből az első impulzust nyerte „Csemegéi” megírására és melyek nagyobb részét át is ülteté. E műve is gyepítés számba megy annyiban, a mennyiben először fordult paedagogiai célból a népköltészet darabok felé. Ez a tény, meg Gáspárnak Kovácsi dolgozó társával az olvasókönyvek tárgyában készített és a „Nevelői kör” elé terjesztett tervezetének azon kijelentése, hogy „Nemzeti irodalmunknak is vannak e nemből egyes hajtásai, de a melyekről közönségesen elmondhatjuk, hogy csak óvatosan s kellő megválasztással használhatók”; mutatja, hogy a népies irodalom figyelembe részesítésének szükséges voltának tudatában volt, mely körülmény könnyít egyet dr Kiss Áron nevelési történetírónk e tekintetben tett szemrehányásának súlyán. Az érintett tervezet igen figyelmeztető és nagy paedagogiai műveltség, a gyakorlati élet, iskolai szükséglet és gyermeki lélek teljes tájékozottsága felől tesz tanúságot, intésül is szolgálhatván mindenkire nézve, és kedv gyarapításán kívül célunk a szép, nemes erkölcsi és nemzeti érzelmek ébresztése és a gyermekeknek ama magasztos eszmék elfogadására lassankénti elkészít-

getése.” Hogy mily mérvben sikerült e cél elérése, ennek fejtegetését nem tudom e keretbe szorítani. Csopán arra kívánok utalni, hogy mily szokatlan elterjedésnek örvendtek e könyvek és hogy ezeknek tulajdoníthatni az iskolai tankönyvek megírására szempontjából 1868-ban tartott ministeri értekezlet azon megtisztelő megbízása, melylyel az olvasókönyvek elkészítésének feladatát ünneplőnkre hártották. Hogy aztán mi volt annak az oka, hogy újjabban az ő mellőzésével nézették át munkáit és mennyiben függ ez össze a szembeötlő körülménnyel, hogy midőn 1886-ban széles körben ülték meg az ő 50 éves közhasznú működésének ünnepeit, közeletünk naprendszerének középpontjából a tündöklő fényugarak elkerülték nagy érdemekben megöszült fejét, — azt majd életirója derítheti ki. Nem lehetetlen, hogy tán tulságos szerénységének visszavonultsága, tévesen az aggkor fogyatékosságának árnyát veté rá.

V. Gáspár, mint iskola szervező.

Vessünk futó szempillantást Gáspár szervező működésére.

A Kiss János által kezdeményezett „Önképző kör” önkéntes nemzeti szempontból a jogutódokul tekinthető és jelenleg is divatos és sok helyen becses, ifjúsági, irodalmi társulatoknál nagyobb jelentőségű volt. Ilyet alakít 1834-ben az ifjú Gáspár Szász Károly tanárja vezetése alatt, melynek az uralman levő politikai áramlat nem kedvezvén, a hatóságokkal sok baja gyülemlt meg és egyik következtetés, Gáspárnak tömlőbe hurcoltatása volt, a hol honfiai fájalmával magányra levén kárhóztatva, ráér az igazságtalan és méltánytalan bánásmód felett elmélkedni és ezek ellenében az ember és honszeretettel vörtezté mellét. Külföldön senkinek sem jutott eszébe tiltakoznia a magyar szellem elvesztésére és szilárdítására irányított ilyfajta törekvés ellen. 1842-ben abban állapotuk meg a Berlinben találkozott magyar honfiak, hogy szellemi kapcsolatot létesítve végezt emlékkönyvet annak ki és magyar könyvtárt rendeznek be. Az eszmét először Gáspár testesíté meg. Négy évvel később Pestalozzi évszázados emlékére rendez sikerült ünnepélyt Kolozsvárott, melynek egyik praktikus eredménye, a nem sokára az önkényuralom áldozatául esett és már fentemlített nevelői kör lón.

Hirlapi tevékenységével nem foglalkozva, sietünk két korszakos szervezeti munkálata felemlítéséhez.

1861-ben, közművelődési intézményeink a kényszer dermesztő fagyára beállott jégburok alól felszabadulván, igyekeztek haladni előre. Az erdélyi ref. egyházkerület főtanodái rendezése végett javaslatot tette a püspök elnöklése alatt több tagu igen tekintélyes bizottságot küldött ki, ennek lelke Gáspár volt, kire rábízta, hogy készítse a megállapodások nyomán „Szervezeti javaslat”-ot. Ennek meg is felelvén, a rendezés tényleg megtörtént. Népevelési történelmünk e mű számára külön fejezetet fog szánni, köteles levén kimutatni, hogy mit örökölt ebben a protestans közoktatás ügyének jövője a múltól, mit a társ egyházkerületektől, mit a külföld és főleg a német intézményektől, melyek sok hazai alkotásra nyomták rá bélyegüket. E „szervezet” noha ezóta állapotaink a közoktatás egész vonalán rendkívül változást szenvedtek, sok tekintetben még ma sem képez túlháladott álláspontot, a mennyiben tananyagának berendezése a gymnasiummal

kapcsolatos négy ell. iskolai osztályban, ma is eleven alak. Annyival érdekesebb levén tudni azt, hogy miként gondolkodik az ell. iskola feladatáról, idézni fogjuk erre vonatkozó meghatározását. „Az elemi tanoda, melynek fő feladata a gyermekeket figyelmeztetni, gondolkodni, beszélni, értelmesen olvasni és helyesen írni tanítani, a tanulmányok elemeivel megismertetni, szóval őket tanulási- és tanodaképessé tenni, kirekesztőleg nemzeti iskola, melyben középpont az anyanyelv. Ekörül csoportosul minden egyéb tárgy. Az elemi tanoda összes tanítványai ime tartalom és terjedelm szerint veendő fel és osztandók be az illető négy osztályba.” Tanulmány: 1. Az elemi iskola, a középiskolára előkészítő tanintézet. Gondolják meg, hogy ezt, az általános tankötelezettséget megszabó törvény előtt és így kétségkívül mondták ki; 2. az elemi iskola — magyar nemzeti iskola; ezt ama törvény megalkotása után anyai évek múltán is, ma még csak szükségszerű követelménykép lehet hangsúlyozni.

A második jeles munkája, az ugyanezen elemi népisiskolák számára 1878-ban készített tanterve, utasítása és rendszabályai. A tanítási tervezet, a ministeri tanterv nyomán készült, de merem állítani, hogy ennek sok tekintetben javított kiadása. Ebben Gáspár így írja körül a népisiskola célját: „A népisiskola célja, feladata: a család, társadalom és állam számára értelmes, munkás és erkölcsvallásos polgárok képződésének alapját megvetni.” (Vége köv.)

Vegyes hírek.

— A „Közérdek” pünkösztje címmel jelen számunkhoz félynyvi szépirodalmi mellékletet csatolunk. Tartalma: „Pünkösztkor”, óda — Zajzon Mihálytól; „Piros pünköszt napján”, költemény prózában — Szakács Imrétől; „A pünköszt rózsája”, románc — B. Józsa-tól; „Akkor és most”, rajz — Elekes Imrétől és Szerkesztői üzenetek.

— Az abrudbányai levél későn érkezett. Jövő számunkba közöljük.

— Nászhr. Jancsó Sándor, volt segédtanár, jelenleg mezőbányai fiatal lelkész e hó 24-én tartja esküvőjét Makkai Margittal, Makkai Domokos nagyenyedi főiskolai tanár igen szép és szívbéli adományokkal megáldott kedves leányával, velünk együtt az egész művelti közönség őszinte örömmel vesz részt a közszertetésben álló örömszü-
lők boldogságában s kíván az örökfrigyre lépő összeillő ifju párnak megelégedett boldog életet.

— A nagyenyedi önk. fűzőltő egylet, f. hó 22-én, azaz ünnep másodnapján s ha az idő nem kedvez, f. hó 28-án, a sétatéren, felszerelési beszerzése végett, nyári mulatságot rendez. Főhívjuk a közönség figyelmét ezen, előre is kellemesnek ígérkező mulatságra.

— Majális. A nagyenyedi ev. ref. Bethlen főiskola ifjúsága könyvtára javára, Józsa Zsigmond, Nagy Lajos főiskolai tanár védnöksége és B. Józsa elnöksége alatt, 1893-ik évi május hó 27-ik napján a sétatéren — s ha az idő nem kedvez, a régi városház nagytermében — zártkörű majálist rendez. Belépőjegy személyenkint egy korona (50 kr). Jegyek előre válthatók Wokál János ur könyvkereskedésében s a mulatság kezdetén a pénztárnál. Felülfizetéseket közszínnel fogad és nyugtáz a rendezőség. A mulatság kezdete délután 4 órakor. Cukrázatról, vendéglősről gondoskodva van.

Oh mily dicső, mily nemes volt a harc,
Melynek tüzebe vitted hősi lelked!
Mint lelkesült a kűzködő csoport,
Mert zászlaját magasra te emelted!
Úgy volt! Igen! Hisz biztató szavadra
Feledni tudta e munkás sereg
Hogy a miért él, hal, hazája néki
Csak panasszal ad silány kenyeret!

S mi harcuzsidnak fájt, az lelken volt
Mind, mind! A kin, a győtrő szenvedés.
Ah, ily sebet takarni, az idő
Ha felszázadnál több is, oly kevés!
S te annyi éven át görnyedve munkán
A küzdelemnek hőse, lelke voltál,
Hogy a miért éjt napot áldozatok
Álljon szilárdan a magasztos oltár!

De vége már a harcnak. Elpihentél.
Sirod virágát szellő rengeti —
Mint hogyha gyermek kérne, hivatgatna,
Hogy regélj újra szép regét neki.
Még áldott élted a mily zajtalan volt,
Oly bekés, csöndes hosszú álmad ott;
Szövőd tovább végtelen éjszakában,
A mit nagy lelked itt fenn álmódott.

Oh megdicsőült! Hadd legyen tovább is
Közöttünk örök ifju szellemed!
Biztasd a gyöngét, bátorítsd a küzdőt,
Hogy sorsvihar lelkét ne törje meg!

S üldözze bár inség, nyomor, szegénység,
S szíve roskadva hordja bánatát,
Tanulja meg, hogy minden sors között
Így legdicsőbb szeretni a hazát!

Az én Dani bácsim.

— Rajz. —
(Folytatás.)

Egyszer újra meglátogattam, szép őszi délután volt. A levelek busan zizegve hullottak le a fákról. Az ugrópók „fehér fátyla” ide s tova lengett a légtérben, mintha a szerteszt szállingozó leveleket akarta volna felfogni. Egy-egy elkésett tarka pillangó hímbeálta magát a nyiltabb helyeken, szárnyaival nagy ritkán ütve, úgy hogy az ember könnyen hervadó levélnek vélheté.

Az öreg be sem ment a szobába: egyenesen a kertnek tartott s figyelemmel kísérté a lepke minden mozdulását. Mikor leszállt, szép lassan oda lopódzott s széles nemez-kalapjával lesujtotta a hervadó virággal együtt.

— Legalább nem hervasztod többé ezeket a szegény fákat! szolt elégtelen, tompán, mialatt kalapját letisztítá a ráragadt bogácsos szurós gyümölcsseitől.

Nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem:
— Dani bácsi, mondja csak, miért szereti úgy a fákat?

Az öreg haragosan tekintett rám kidagadt vörös szemével, mintha keresztl akart volna szurni. Iudulatosan ragadta meg a karjaimat s felemelve a légtérbe, megázott, hogy minden kis porcikám ropogott belé.

— Kitől hallottad te, hogy a fákat szeretem? kérdé-
rám viczorgatva feketés fogait s azzal olyat lendített rajtam, mintha a földhöz akart volna csapni. Ne kérdezz
tölem soha semmit . . . jegyezd meg jól . . . másként
megharagszom . . . reád is megharagszom . . . te, kö-
lyök . . . s ezzel szépen csendesen lebozsátot a földre.

Szörnyen megvoltam ijedve. Sohasem láttam még
ilyen eltorzult, emberév vonásokat. De nem mertem sirni,
csak szepegettem meg-megszakító csuklás között.

Dani bácsi, úgy látszik, megbánta heveskedését;
leült mellém s fejemet magához vonva, megcsókolt. Majd
kirázott a hideg: olyan élmélyítő, pálinkaszagu volt a
csókja. Tovább szepgettem vigasztalhatlanul.

Ekkor aztán vigasztalni kezdett.

— Ne sirj, ne szepegj, te, kis barack-olmányom,
hiszen nem akartalak bántani . . . csak ezek a fák . . .
No, már tudod a többit, ugy-e? hogyne tudnád? min-
denki tudja a világon . . . Megvesszőztek, mint egy da-
rabont fiut . . . nyomorultá, üldözötté tetted egész élete-
men keresztül . . . Régi dolog . . . százszor is hallhatál
már fölé . . . Ekkor aztán felfogadtam, hogy ápolni, vé-
deni fogom azt, a mivel a meg szegényítés történt . . .
tudod-e, miért? boldondos historia ám az . . . nem miu-
den tacsó értheti meg . . . te sem . . . Ezzel bütykös
ujjaival hatalmas barackot nyomott a fejem bubjára s el-
távozott rekedt kacagás között.

Istenem, de különösen tudott kacagni. Emlékszem,
épen így sirt édes anyám, mikor egyik testvérünket le-
fekték a földre. Még most is végig borzongat, ha meg-
esendül emlékeimben.

(Folyt. köv.)

betegség
4 órakor
dez, saját
érdeklődő
tettel az
előmozdita

— G
szörpök, s
a közkedve
ban megje
kaja ismer
kiadása, m
rom hét le
ségessé vál
melyet a j
vitelt meg
magában fo
gyar hazias
házán.

— M
mind-n
menyt aká
készített s
vet” szerez
letesebb te
könyv, me
egyedül a
talaban N

— A
angol tiz
nyaralásra,
szükséges,
valóban er
felfrisítés
gájon. E
vetkező:
vidd maga
hádat s g
melyek ny
biztosíthat
ges tudni,
iket s me
és legjutá
alapián le
fővárosi c
melynek i
azt magát
és jót pró
ide vonat
indiai hín
falécel hi
(sétabot) 2
kerti legy

1 —
SZ
vesf
bajó
cétra
fiak
nem
(17)
Küü
mos
A
Dr MAGY
Nye
öltönyök
fekete, f
11 frt 6
maszolt s
szin s ár
BERG G
BEN. Mi
10 kros

104. szám v
1893.

Alól
értelmében,
1125/1892.
tőháti Marc
delt kielégi
lalt és 494

— A nagyenyedi iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egylete, mely évi Junius 4-én délután 4 órakor a sétateren zártkörű nyári tanmulatságot rendez, saját alapítójára gyarapítására, előre is felhívjuk az érdeklődőket, hogy ezen jónak ígérkező mulatságon, tekintettel az ügy magasabb voltára becses megjelenésökkel előmozdítsanak kegyeskedjenek.

— Gyümölcsök befőzését, főzések, lekvárok, szörpök, sajtok, ecetek stb. célszerű elkészítésével egyedül a közkezdelté vált s most már második bővített kiadásban megjelent Erzsébeti „Hogy kell befőzni?” című munkája ismerteti meg a magyar háziasszonyokat. E mű első kiadása, mely több ezer példányban nyomtatott, rövid három hét letelése alatt teljesen el fogyott, mi által szükségessé vált egy második kiadás s a rendezése, melyet a jeles szerző több ízletes befőtt faj leírásával bővített meg. Ara a csinosan bekötött, csaknem 300 receptet magában foglaló kötetnek 80 kr. kapható egyedül a „Magyar háziasszonyok könyvtára” kiadóhivatalában Nyiregyháza.

— Minden férfi szereti a téstát, azért tehát minden háziasszony, a ki igazán jó téstát vagy süteményt akar készíteni, az csak az Erzsébeti női által szerkesztett s mindenki által jelesen elismert „Tésták könyve” szeresse meg, a melynek utasításai szerint a legízletesebb téstánemek készíthetők el. A csinosan kiállított könyv, mely 300 receptet foglal magában, 1 frttel kapható egyedül a „Magyar háziasszonyok könyvtára”, kiadóhivatalában Nyiregyháza.

— A nyaralás tíz-parancsolata. Egy praktikus angol tíz pontban összefoglalta azokat a teendőket, melyek nyaralásra, fürdőbe való utazásainknál fogyanatosítanunk szükségesek, ha azt akarjuk, hogy a nyaralás és fürdőzés valóban erőnk megújítására, testünk edzésére, kedélyünk felhívására, szóval minden tekintetben hasznunkra szolgáljon. E pontok közt legnagyobb fontossággal bír a következő: „Hagyj otthon minden gondodat és bajodat, de vidd magaddal az idő viszontagságai ellen megvédő ruhádat s gondosan lásd el magad mindazon tárgyakkal, melyek nyugalmadat, kényelmedet és kellő szórakozásodat biztosíthatják.” Am a jó tanács mellé okvetlenül szükséges tudni, hogy mely dolgok képezik fenti szükségleteinket s mely forrásból szerezhetők be legjobban minőségben és legjutányosabban. E tekintetben, sok évi tapasztalat alapján legmelegebben ajánlhatjuk Kertész Tódor ismert fővárosi cég műipari áruházát (Dorottya-utca 1. sz.), melynek „nyaralási- és fürdő-cikkek” külön osztálya mindazt magában foglalja, a mit a haladó ipar e téren újat és jót produkálni képes. Tajékozásul legyen szabad a cég ide vonatkozó gazdag árjegyzékéből néhányat felsorolnunk: indiai hintaágy fém és fa 450—650 frt, faléccal kifeszíthető 7—14 frt, laposra összehajtható szék (sétabot) 270 frt, japán napernyő 80 krtól 14 frt, kertre legyezők 10 krtól felfelé, kuglibabok gyertyántáblól

250 frt, lignum sanctum golyók 150—3 frt, orosz kuglizó készlet 550 frt, Flaubert-puskák 7—20 frt, újvacum pisztolyok a céllövés begyakorlására 150 frt, Ariosa zenélő szekrény erős hanggal 6 kottával 15 frt, horgászó eszközök 10—18 kr, horgászó botok 1—15 frt, ráktógó háló 1 frt, kerti gyertyatartók üveggel 1—230 frt, kettős vívőkészlet 2350 frt, teljes tornakészlet 850 frt, torna cipő 90 kr, gyermekcipő 3—10 frt, gummilabdák 15 krtól, karikajáték 12 pár 160 frt, Croquet-játék 920, Lawn-Tennis teljes 45—100 frt (lapdák, rakettek külön is), Foot-bals (angol marhabőr lapda) 7 frt, agró zsinór 30—50 kr, uszó-övek 5—7 frt, kerti kézi fecskendő 340, uti koffér és kézi táskák 240—15 frt, toleitet tekeres 6 frt, zsebrevolver 4 frt, hegyászó bot 115 frt, ivó pohár bőrből 40 kr, vízhatlan turista táskák 280—450 frt, zsebgyógyeszer utazók, turisták részére 75 kr, frotirozó készülék 1 frt, tus-készülék 6 frt, divatos sétabotok 60 krtól 10 frt, női bőrvövek 1 frttől, toleitet szappanok, illatszerek, új csinos és alumínium cikkek, színes lampionok 15—60 kr, papirléghajók 50 krtól, Coevnont szállítóruyó új nyári játékok 50 kr, magnesium fáklya 120 stb. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek s a meg nem felelő tárgyat a cég készséggel kicseréli.

Irodalom.

Az Athenaeum Képes Magyar Irodalomtörténetéből (szerk. Baöthy Zsolt) megjelent a 4 ik füzet. Ebben Hegedüs István bevezeti a Janus Pannoniusról és a humanistákról szóló tanulmányát, azután középkori könyvtárak és a Corvina cím alatt dr. Sebestyén Gyula közöl egy nagyon érdekes cikket a könyvtárak és díszítés munkájáról, a régi könyvgyűjteményekről, közepe Matyas király nagykirályi könyvtáráról, a Corvina-ról; végül a Corvina-kódex-ek ismertető jeleit s az elkallódott példányok vissz-szerzésének történetét mondja el. A következő cikkek Horvath Cyrill Középkori költészetünk cím alatt az e körbebe legendákat és egyházi énekeket s a legregibb historias énekeket ismerteti vonzó előadásban. Az utolsó cikkben Simonyi Zsigmond A kódex-eknek mint nyelvemlékeknek ismertetését kezdi meg. A gazdag tartalmat huz-szövegbe nyomott kisebb-nagyobb illusztráció díszíti: arcképek, a könyvtárak és díszítés jellemző példái, a középkori könyvtárak képei, kódex-szövegek (Margit- és Katalin-legendák, Szabacs viadala, a beszercei szőjegyzék stb.) Külön mellékletül: a brüsseli Corvin-Missale első lapjának Attavante, e híres könyv díszítő, szép rajza és a Thuroczy krónikának egy lapjavan Matyas király ifjúkori arcpévével. — Képes Irodalomtörténet 20 füzetre van tervezve s így egy szép erős kötetet fog adni. Minden füzet ára 40 kr. E ölfizetés legcsúszárbban 10—10 füzetre 4 frttal az Athenaeum könyvkiadóhivatalához vagy bármely hazai könyvkereskedéshez címezhető.

Jókai Mór diszkidásának ötödik füzeté is szétküldetett ez örökbeeső emlék-kiadás előfizetői közt. Ezen vállalatot is legmelegebben ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

mébe. Minden füzet ára 40 krajcár. Előfizetést 4 frttal előleg minden könyvkereskedés, valamint a kiadóhivatal (Athenaeum könyvkiadó-hivatala, Budapest Feren-ciek-Tere 3.)

Budavár ostroma 1849. május 4—21-ig, szerkesztette D' Elzeazix Rezső. Ara 30 kr. Csinos képekkel és tárrajzzal díszített füzet, mely napról-napra jelzi a hővödek hősi ostromát s a vár bevételét.

— **A Szabad Szó.** A modern nyomdászati technika egyik legnagyobb vívmányát veszi igénybe az a képes politikai napilap, mely „Szabad Szó” cím alatt f. hó 21-én, pünkösd napján indul meg a fővárosban. A Hevesi József, ismert nevű író, szerkesztése mellett megjelenő újság valóságos unikuma lesz a világsajtónak, a mennyiben naponként művészi kivitelű színes képet fog adni, melynek kivitelére jelenleg egyedül a „Kosmos” részvénytársaság öt színt nyomó körforgógépe képes. A „Szabad Szó” ebben a tekintetben páratlanul fog állani az egész világ sajtójában, a mennyiben ez lesz az egyetlen napilap, mely naponként közöl többszínű illusztrációt. Az új lap prospektusait már városzerte szétosztották s érdeklődéssel várjuk az első szám megjelenését. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a „Szabad Szó”, mely minden irányban független politikai napilap, legelőszőbb napilap lesz, a mennyiben előfizetési ára egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, negyed-évre 3 frt.

Piaci árak

Nagyenyeden, 1893. év. május hó 18-án.

Egy hektoliter tisztabuza	—	5 frt 50 kr.
„ „ elegy „	—	5 „ —
„ „ rozsa —	—	4 „ 50
„ „ kukorica —	—	3 „ 20
„ „ zab —	—	3 „ 25
Marha hus kilója	—	— 48
Borju „ „	—	— 44
Sertés „ „	—	— 44
Egy köbméter fa	—	2 „ 50

Nyiltér.)*

„Vidéki” urnak.

Ha volt bátorsága álnéven valótlansággal rágalmazni valakit, legyen bátorsága és tartsa becsületbeli kötelességének a „Közérdek” jövő számában megnevezni magát, különben kijelentem, hogy „Vidéki” úr haszontalan, gyáva ember és becstelen rágalmazó.

Mákavéiu Péter,
abrudfalvi helyett. kjzö.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Egészen ujonnan berendezve! **Fürdő-idény tartama május-szeptember.** **Villamos viágítás!**

1—6 **A leggazdagabb**

szénsavas vasas források!

(József- és Mihály-forrás.)

A női bántalmak, vérszegénység, sápkor, hólyaghurut és vesfővény, arenyeres bántalmak, gyomor- és bélhurut, idegbajok ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva.

Szénsavas vasas meleg-pezső -tűkőr fürdők, egy külön e célra emelt új épületben, a legkényelmesebben berendezve nők és férfiak számára. Láp-(mór)-fürdők. Calorisator-fürdők. Mindenemű kádfürdők. Uszoda a természetes források fölé emelve. (17°—18° C. fokra melegítve.) Kellemes égály. Jó, olesó lakások. Kiténő kiszolgálás és jó ékezés. Naponta többször zene. Este villamos világítás a parkban. Állandó fürdőorvos: **Dr. Sántha György.**

A buziási József- és Mihály-források

Buziás
gyógyfürdő
vasuti állomás LUGOS
Zónajegy Budapest—Orsova.
Magyar királyi államas utak.
Minden vonatkozó elegáns társasokosik személyenkint 1 frt, magánfogatok személyenkint 1.50 a fürdő gazgatóság által kiténdelve.

Hidegvizgyógyintézet és Kneip-kura Buziáson.

Tekintettel a fürdőző közöszeg azon részére, mely a hidegvizkurát, főleg a Kneip-kurát kívánja használni, Buziás-fürdőn is ez idén egy külön e célra épült és szakszerűen berendezett vizgyógyintézet létesült, hol a vizgyógy-mód és Kneip-kura műveletein kívül massage-villanyozás, villamos fürdők is alkalmazhatnák. Külön gyógy-ét, rend. Jól képzett fürdőszolgák és fürdőszolganók.

A vizgyógyintézetnek e téren már régóta előnyösen ismert szakorvos és vezetője: **Dr. FAJTH PÉTER.**

rovga a legkellemesebb hűsítő italul is szolgál. — Minden-fürdőigazgatóság Buziáson (Temesmegye).

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. **TÖRÖK BERTALAN.**

Kiadótulajdonos: **WOKÁL JÁNOS.**

Nyersselyem bastruhákra alkalmas kelméket öltönyönként 10 frt 50 krért és jobb fajtájukat is — valamint fekete, fehér és színes selymekelméket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockázott, esikozott, mintázott és damaszolt stb. minőségben (mintegy 240 fajtában és 2000 különböző szín s árnyalatban) szállít; postabér és vámmentesen **HENNEBERG G.** (es. kir. udvari szállító) s **elyemyra ZÜRICH-BEN.** Minták pótafordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 3

104. szám vh.
1893.

Arverési hirdetemény.

Alóllirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-sa értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. jbróság 1125/1892. számú végzése által a pejáni görög keleti egyház javára tóháti Marcu Patricius ellen 150 frt tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróság lefoglalt és 494 frtra becsült 4 drb. paripa ló, 1 cséplőgép járgányval,

20 drb. anyajuh, 4 szekér eső törökbuza, 20 véka tisztabuza, 2 drb. két éves fehér sertés és két boglyában 10 szekér szénából álló ingóságok 150 frt tőke, ennek 1886. év január hó 1-50 napjától járó kamatai 43 frt 36 kr, megállapított eddigi 1 frt 10 kr jelen hirdeményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árvérsének a balázsfalvi kir. járásbírószág 451/1893. sz. kiküldést rendelő végzés folytán Tóháton alperes lakásánál leendő eszközlésre 1893 évi május hó 23-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Balázsfalván, 1893. évi május hó 7-ik napján.

Thát György,
k. bír. végrehajtó.

Zongoratanitónó

órák adására ajánlkozik.

1—2 **Bővebbet a kiadóhivatalban.**

ÉRTESETÉS.

A nagy-enyedi iparos ifjusági önképző és betegsegélyező egylet, 1893. évi május hó 22-én, dél előtt fél 11 órakor, az új városház gyűlés termében

közgyűlést

tart, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja.

Nagy-Enyeden, 1892. május 14.

Az egylet választmánya.

Sz. 4732—1893.

Hirdetemény.

Alsóféhérvármegye és Nagyenyed város közöszége, az 1893. évi január hó 30-án kelt 29. jkv. sz. alispáni intézmény közgyűlési határozattal, a nagyenyedi honvédlaktanya udvarán levő árnyékszék helyre állítását 4874 frt 87 kr összeg erejéig engedélyezte.

„Közérdek.”

A fent említett munkálat fogantatásának biztosítása céljából, az 1893. év június hó 5-ik napjának 10 órájára az alsófehérvármegyei alispáni hivatal helyiségében tartandó zártajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhívtnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelmbe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelőt és részletes feltételek az alsófehérvármegyei m. kir. állam-építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Nagyenyeden, 1893. május 15-én
1-2 Az építési bizottság.

Máriaczei Gyomorsepepek

Magyszerűen hatnak gyomor bajainál, nékülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és közhasznó.

A gyomorfeszítést tüneti: étvágytalanság, gyomorvengés, bizos fehélet, felfútság, savanyu felbőlgés, hasmenés, gyomorfájdalom, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, under és hányás-gyomorgörés, szárazság.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájsánál, a menyében ez a gyomortól származott, gyomortulterheletnél etelekköl, és italokkal, gúlszták, májbajok és húmorvódásnál.

Emellett ajánljuk a **Máriaczei gyomorsepepek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg á a 70 kr.

Magyarország fővárára:
Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A gyógyszer és aláírás tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék előadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Bredy és co. szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”).

A **Máriaczei gyomorsepepek** valódi kaphatók

Nagyenyeden

Kovács József gyógyszerész urnál.

Balázsfalván

Schieszl Károly gyógyszerész urnál.

(23-43.)

ternyi távolságra évenként mintegy 150000 métermázsza érez és törees lesz szállítandó: az erre vonatkozó ajánlatok egyes esilléknénti árban teendők.

Vállalkozni szándékozók 50 kros bélyeggel és 200 frt bányapénzzel ellátott zártajánlataikat f. év június hó 15-én délelőtti 10 óráig az alóli m. kir. bányahivatalhoz küldjék be.

Az árlejtési feltételek az alóli m. kir. bányahivatalnál megtekinthetők.

Magy. kir. bányahivatal. 2-3

Abudbányán, 1893. május hó 5-én.

ÜGYNÖKSÉGET

nyerhet

előnyös feltételek mellett megbízható egyén elsőrangú hazai gépgyárnál. Ajánlatok:

első magyar gépgyár részvénytársulat Budapesten.

Nagyon szilárd szivattyú!!

NECHVILE TESTVÉREK BÉCS.
V. Ziegelofen utca 1. szám.

1-3 Legmagasabb kitüntetés: **diszokmány**, mező- és erdőgazdasági kiállítás Bécsben, 1890.

Diszokmány
Mistelbach, 1891.

Jutalom díj
Gr. Szeinbarth, 1891.

Legmagasabb kitüntetés: Görz, 1891.

Első állami jutalomdíj 9 arany és ezüst-érem.

PERONOSPORA - SZŐLŐFECSKENDŐ
PATENT AUSTRIA
1893. évre javított minta.

Rendszer: os és kir. mezőgazdasági társaság, Bécsben. Egyedüli képviselőség és raktár Erdélyben:

Oberth Frigyesnél, Medgyesen.

Az összes fecskendők részputtonnal vannak ellátva és választás szerint ugyanezen áron Ausztria vagy Svájci elosztókkal (Zerstäber) kaphatók.

Teljes készülek ára Medgyesen helyben: Ausztria- vagy svájci elosztóval 18 frt. Minden készülethez használati utasítás van mellékelve.

A készülek ládába pakolván s postán is szállíthatók.

A pakolás mindenkor ingyen történik.

Részletfizetések vagy szüret utáni fizetések engedélyezhetők. — **Rézgálicot legjobb minőségben** és jutányos árban mindig készletben tartok.

Készülek kaphatók még:

Bisztritsány Lajosnál
NAGY-ENYEDEN.

Továbbá Allez Andrásnál M.-Ludas, Bauman Józsefnél Szász-Sebesen, Caspari J. L.-nél Berethalmon, Fleisacher Testvéreknel Beszterczen, Hammer Józsefnél N.-Siken, id. Misselbacher J. B. Segesvárt, Nendwich Pál Gyula-Fehérvárt, Rieger András N.-Sebenben, Schwarz W. M.-nél Erzsébetvárosban, Schneider Mártonnál Dicső-Szt.-Mártonba, Teutsch B. Józsefnél Segesvárt, Wachner Traugottnál Szász-Regenben.

Nagyon szilárd szivattyú!!

780 sz.
1893.

Arlejtési hirdetmény.

A verespatak-orlai m. kir. és társ. Szt.-Kereszt altárnánál a bányatermények és üzemi anyagok lövonatu vaspályán való szállításához szükséges lóvagonok előállítására 1893. augusztus hó 1-étől kezdve 1896. év július hó 31. napjáig három évre ezennel árlejtés hirdettetik.

A vaspályán tíz métermázsát tartalmazó esillékben a bányából a siklóg átlagosan 5700 mé-

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársulat
BUDAPESTEN.

4-10

TURBINÁK,
a helyi viszonyok szerint szerkesztve, pontos szabályozással s a vizierőnek lehetőleg legjobb kihasználással.

Hengerszékek
magas és parasztörésre,

hámozó és egyéb malomgépek, egész malomberendezések.

Aprító gépek,
m. p. golyós malmok, Grúson rendszere szerint, zuzó pofák, hengerek, zúzóművek stb. stb.

ELECTROMOS VILÁGÍTÁS
ismert távvezetési rendszerek szerint és

ELECTROMOSERŐ ÁTVITELI BERENDEZÉSEK,
melyek segítségével lehetőségessé válik, távolabb eső vízi erőket előnyvel ipari célokra felhasználni.

Gépek PAPIR- és CELLULOSE gyártásra.

4-9

„ZACHERLIN”
a legkitűnőbb szer minden rovar ellen.

— Ára 15 kr. — 30 kr. —
A feoskendő ára 30 kr.

— Ára 50 kr. kr. — 1 frt —
A feoskendő ára 30 kr.

A valódi nagyszerű hatású „Zacherlin” ismertető jele: I. a lepecsételt üveg. II. a rányomott „Zacherl” szó.

NAGYENYEDEN:	Winkler János	BALÁZSFALVÁN:	Sinberger Salamon	GY-FEHÉRVÁRT:	Szentgyörgyi A.
"	Cirner J. József	"	Schieszl Károly	"	Jakabffy Albert
"	Bisztritsány Lajos	"	Salman J.	"	Nagy József
ABRUDBÁNYÁN:	Molnár Árpád	GY-FEHÉRVÁRT:	Frölich Gyula	MAROS-UJVÁRT:	Virág Tamás
	uraknál.		uraknál.		uraknál.

Sz. 2009—1893.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Enyed város tanácsánál a községi birói állás megüresedvén — ennek betöltésére — alóli városi hatóság részéről pályázat nyitattik.

Ezen állás 560 frt évi rendszeresített fizetéssel van egybekötve.

Felhívtnak pályázni kívánók, pályázati okmányokat f. évi június hó 10-ig a városi tanácshoz annyiival inkább benyújtani, mert a későbbben érkezett pályázatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A városi tanácstól
Nagyenyeden, 1893. május 19.

Kovács Gyula,
polgármester.

1-2

A „KÖZÉRDEK” PÜNKÖSTJE.

(Melléklet az 1893. évi 21-iki számhoz.)

Pümköstkör.

Jelige: „... Betölt az idő... térjetelek meg és higgyetek...”

Márk. I. 15.

Századok születnek századok sirjából...
Dicső nagyok után még dicsőbb nagyok...
Győzelem myrtusa, dicsőség babérja
Sokszor köríte már büszke homlokot;
De dicsőbb te nálad nem született soha,
Fénylőbb babér fejen még nem ragyogott
Annál, mely köríté — a kínos kereszten —
Artatlan fejedet, szelid homlokod;
E babér nem hervad... virul szüntelen...
Bár szálljanak tova hosszú századok.

Uj országok lesznek országok romjain...
Világverő, dicső, büszke nemzetek,
Melynek hatalmától porba hull az ellen
S fegyverük súlyától a föld megremeg;
De nagyobb, de dicsőbb nem volt... nem lesz soha,
Mint a te országod!... s mi volt fegyvered,
Melylyel meghódítád az egész világot...?
... Az erős hit, remény s szelid szeretet...
Nem dől el az ország... nem!... mindig állni fog,
Ellen rajta erőt nem vesz... nem vehet.

Nagyok, dicsők után dicsőbbek hullnak el,
Viraszt sirjuk fölött egy nép bánata...
Majd új nemzedék jön s ez újra mást gyászol...
Könnyen feledi ez, kit az fájlala;
De téged oh dicső! — jeltelen sírodon
Századok, ezredek tűnnek bár tova,
Nemzedékek jönnek kihaltak helyébe; —
De téged nem tudnak feledni soha;
Te élsz szívünkben... élni fogsz örökre:
Szent hitünknek nemes, dicső bajnoka.

Uj eszmék születnek régi eszmék helyett,
Melyek lelkesítnek egyes nemzetet;
De majd sirba buknak, hatalmukat veszítve,
— Ki ma úgy rajongott, holnap már feled —
De a dicső eszme, — mit zengett ajkad is —
Rohanó szárnyakon jár be földeket;
— S a vigasz balszámát hintve a szívekre, —
Még most is ott lebeg a világ felett;
Ez eszme: szent és él... élni fog örökre,
Annak sirba bukni... halni nem lehet.

A test rég elporhadt — s pihen csendesen most, —
Mely szenvedé fájó, nehéz kínokat...
A szív már nem dobog, a mely fájt, sajogott
A megromlott világ bűnei miatt...
A bűvös, varázsajk mézédés beszéde
Örökre elnémult a rögök alatt...
De az eszme, melyért szenvedé rut halált
Az kikelt!... az nem alszik siri álmokat;
Nem! nem kelt ki onnan... oda le se szállt...
Hanem fénylett mindig mint napsugarak.

Hitünk bajnokai száját már nem halljuk...
Pümköst nem térít meg ma már ezreket...
A közikla Péter szivetrázó hangja
Nem zúg a tévelygő, bűnös tömegnek;
Az ember, a világ fölvilágosult rég...
Az elme nem imád bálványt, képeket...
A világ szeméről lehullt már a fátyol,
Tisztult a gondolat, elme s képzetek;
Nem megy máglyára az, nem retteg... bujdokol
A ki követ téged s vallja hitedet.

A világ szeméről lehullt már a fátyol...
— A tudomány dicső csudákat mivel,
Mégis az emberek legnagyobb részéről
A szellemi vakság leple tűnt csak el...
A szíveken most is vak homály borong...
Még Mammonnak áldoz most is sok kebel...
A szeretetlenség vad fuvalma zúg...
A sértett szív átkot, verboszút lehel...
Bünt, bűnökre halmoz... s Isten tudja csak:
A szív titkai még, mit rejtenek el!

Századok szállnak el rohanó szárnyakon...
De vajjon jönnek-e majd még Péterek,

Kik fölrázzák újra a bűnös világot
Rázúgva a népre, hogy: „térjetelek meg!...“?
Vajjon jön-e egykor még egy Messiás
Visszaállítani a régi hitet...?
És a tiszta eszme fölragyog még egyszer
Derengő fényével e világ felett...?
Vajjon épül ország, melynek jelszava lesz:
... Isten, haza, vallás s emberszeretet!...?
Zajzon Mihály.

Piros pümköst napján...

(Költemény prózában.)

Pümköst, piros pümköst napjára emlékszel-e
kedvesem?... Óh, de hogysis emlékeznél?!...
hiszen rég volt, hiszen nem emlékezhetsz mindenre
... egyéb dolgod van most, piros pümköst nap-
ján!...

De, ha te nem akarsz emlékezni, ne kívánd,
hogy ne emlékezzem én!...

Ha szabad a kinok közt vergődőnek vissza-
gondolni a boldogabb percekre, ha szabad a fé-
regnek eltaposójára visszatekintenie: ne tagadd
meg hideg, kegyetlen mosolyoddal tőlem az em-
lékezés élveit!... Óh emlékezzél te is én ked-
vesem, én eltaposóm, emlékezzél te is csak egy
pillanatig — piros pümköst napján!...

Messze, távol tőled, túl tengereken, idegen
népek közt, India hervasztó ege alatt, a banán és
ciprus illatos legében, a képzelet dus hazájában
kis palisander kunyhóban zokogva dülök a köny-
vek-könyvére, áhitatos imát mormolnak ajkaim és
várom... várom a Szentleket, piros pümköst nap-
ján...

Várom, várom a Szentleket, Uramnak lelkét
hogy töltsé ki reám is, hív szolgájára... Várom
a Szentleket, mely megjelent Péternek, Jánosnak,
Jakabnak, kik szólának aztán más nyelveken —
piros pümköst napján...

Megteljesülök én is Szentlélekkel és szólok én
is más nyelveken... más nyelveken... azért nem
érted te — piros pümköst napján!...

Megteljesülök — és szállok a Szentlélek szár-
nyain, szállok vissza a multba... szállok, szállok
a végtelen tengerek felett, sebes szárnyakon, tüzes
széken, mint Illyés... Szállok... visszaszállok...
s megpihenek egy kis időre hazámban, annak egy
falujában, berepülök annak templomába... meg-
pihenek egy kis padon... tudod-e? — piros
pümköst napján...

Agyam zúg... De nem. Az orgona bűg láhí-
tatos gyülekezet magasztalja az urat. A szent ho-
mályban világosság jelenik meg. Szétnyílnak a ma-
gasságos egek, a fény szétszóródik, lelkem meg-
döbben, szívem megdöbben, kezem remegve szo-
ritja a tiedet, szemem elveszti sugarát, beletéved
a tiedbe, ajkaim epedőn suttogja imáját: „szeretlek
végtelenül én Istenem... szeretlek végtelenül én
kedvesem“... hallani véli az ur szavát... „Fiaim
szeressétek egymást“... — az orgona bűg, a
szívek dobognak... Uram szenteld meg imádsá-
gomat — piros pümköst napján!...

Igen ott, ott az örök Isten színe előtt vallám
be, hogy szeretlek... szeretlek, mint Istenemet!...
ott-ott a zsongó szolozsmák, a keblek dobogás ma-
gasztos harmoniájában egyesült lelkem a te lel-
koddal, ott-ott teljesültem meg szentlélekkel — pi-
ros pümköst napján...

S ez a szentlélek vitt-vitt magával messze
keletre, túl tengereken evangyéliumi dicsőséget
szerezni — és úgy tért vissza hozzád...

Igen, itt a szent Ganges partjainál, a morajló
habok talán most is imámat csobogják: „szeretlek,
imádlak...“ Megszólal most ajkam, de más nyelven
s te azt nem érted... nem érted — piros pün-
köst napján...

Hiába mondom: emlékezzél a szent fogadásra,
értsd meg a tüzes nyelvek beszélését!... Hiába
kérlek: emlékezzél a percekre... Mikor öleltem
sugár derekad, mikor hallgattam szíved dobogását:
vajjon egyszerre ver-e az enyémmel, mikor
édes mámmal fürödtem szemed tüzeiben, égtem
arcod tekintetén, mikor lázzal csókoltam remegő
kezeidet, mikor belemerült lelkem a lelkedbe, mint
itt az igaz bráhmán az ő istenébe, midőn vállaidra
hajolva hévvel susogtam: te vagy az én Istenem,
nem, nem szeretlek, de imádlak; mikor...

... Óh uram, hatalmas Isten, kinek nem me-
het senki végére, de te határt szabsz nagyságos
szemöldöködnek egy rágásával mindennek, de
hamar megrövidítéd az én végtelen üdvösségemet
— most piros pümköst napján!...

Igen, — mert elhagylak kedvesem! A mig én
itt az örök szeretetről beszélek a kókuszpálmák
templomában, te otthon meghazudtolod annak örök-
kévalóságát, arcúl ütöd rútul a szeretet urat, le-
köpködöd a töviskoronásfőt, mert az örökszeretet
csak ábránd, csak képzelgés!... S rohanok én is
utánad, én sem hiszek már benne, csak megyek,
mint gyenge lélek a kísértet után, csak futok a
sötétben a fény — a lidércfény után... Ne csá-
bits, nem megyek, van örökszeretet, ne piszkold
azt a töviskoronás főt!

Igen, van, érzem újra — piros pümköst napján...

Bűnbánóan borulok a könyvek-könyvére, lel-
kem megteljesül a szentlélektől, zokogva hullatom
könyveimet, idegeim megrázkodnak, arcokra ismét
fény derül, hallok Jehova hatalmas szótátát: „Én
vagyok a te urad, Istened... ne csinálj magad-
nak faragott képet!“

Igen, igen kedvesem, csak mulass, vigadj
— faragott képem valál csupán, csak faragott ké-
pem — piros pümköst napján...

Szentlélek jövel! leborulok előtted itt a banán
bokrok árnyán s úgy várlak... hatalmas és di-
csőséges vagy te Isten — piros pümköst napján...

Szakács Imre.

A pümkösti rózsa.

Biró uram kertje
Szép virággal telve,
— Mintha Éden volna! —
Sok szép virág sorba!
De a sok közt legszebb
Disze a kis kertnek
— A pümkösti rózsa.

Csókjától a napnak
Bimbói fakadnak!
Illata szétárad,
Betölt kertet, házat;
Behatol a házba...
Ott egy ifju lányka
— A pümkösti rózsa.

Biró uram kertjét
Szél, vihar elverték,
Az ég is sirtatja,
Mit művelt baragja.
Sok virágnak vége...
Közülük összetépve
— A pümkösti rózsa.

Leverve, ledülve
Illatot nem küld be
A bíró házába...
Hol halálra válna
Vergődik kínosan
— Még egy perc!... s — oda van
— A pümkösti rózsa.

B. Józsa.

„Közérdek.”

Akkor és most.

Reggel tiszta, derült idő volt, a nap sütött s a hőség miatt még az utca sem volt oly népes, mint máskor. Később hirtelen beborult az ég s hevesen esni kezdett az eső. A virágtartó edények ott állottak hosszu sorban a tornác fáján s a becsapó esőt mohón szívták fel a tikkadt virágok. A sok virág közül is kitűnik egy, egy magas, fehér virág. A többi az esőtől üde színt nyert, ez szomoruan hajlongva rázza le magáról az eső cseppeket. Az új eserepet mostan kapta, a régi eltört. Ki tudja, szereti-e ott? Ki tudja, meg fog-e élni ott? Hasztalanul szebb a váza, ha nem olyan a talaj, a milyent ő szeret. A szép virág hervadni kezdett, mintha nem tavasz volna, hanem ősz, nem nyarat várna, hanem telet.

Egy fiatal nő áll a virág mellett a tornác. Gondolatokba merülve, csendesen simogatja a levélkéket. Szép barna szemei könnyektől csillognak, a mint a messzi emlékeket kutatja. Az arc üdéségét unalmas sápadtság váltotta fel s még sötétebbé teszi a sötét haj árnyéka. Ugy elnézi azt a kis virágot, hogy szinte sirva fakad.

De mi is van azon siratni való, hogy egy kis virágot más vázába tettek s ott nem olyan élénk a színe. Milyen bohó a nő. Képes megsiratni, — most ráborul s a halvány virágot lopva megcsókolja, „Akkor kivirultál, szót fogadtál, piros pünköszt napján beh szépen virultál... ma olyan halvány vagy... Nem hagylak el, egyszerűre megyünk... Vele megyek, együtt búcsuzunk el... Ott aztán örök tavasz lesz, ott boldogok leszünk, — boldogok!” S úgy elcsókolgatja azt a kis virágot, úgy megöntözgeti forró könnyeivel.

De mi is van azon siratni való, hogy egy kis virágot más vázába ültettek s ott nem olyan élénk a színe, mint most egy éve, piros pünköszt napján. Milyen bohó a nő!

* * *

„Jöjjön be Kordélia! Hűvös a levegő, könnyen meghűlhet s tudja, hogy mennyire féltem. Megint azt a kis virágot siratja? Ugyan ugyan, nem kértem, hogy várjon pár napig, hiszen egy egész láda ilyen virágot hozattam.”

„Köszönöm, de minek tette. Csak úgy sem lesz az olyan, mint ez volt. Aztán, ha szabad valakit, egy személyt megsiratni, a kit ki sem ismerhettem egészen, a ki lehet hű, csalfa, rosszakaró; miért ne lehetne megsiratni egy virágot, a melyet én ápoltam, én neveltem, a mely vigasztalt, hű barátom volt, mesélt biztatott, miért ne lehetne megsiratni ezt a kis virágot, mikor pusztulni kezd. Maga Albert tudja, hogy mindég mennyire szerettem a virágot s különösen ezt; miért akarja megtiltani a sirást? Tudhatja, mennyi emlékek köt hozzá; mi fog akkor engem emlékeztetni a multra, ha ez is elhagy, ez is elvesz...”

Mialatt ezt elmondotta, gyengéd pir borította el arcát, szíve nagyott dobbant, mintha mondta volna: „Itt vagyok én, ne félj!”

„Tudja édes Kordélia, hogy nem vagyok kegyetlen. Tudja, hogy az emlékeit sem nem kicsinylettem, sem nem sértettem. Nem szóllottam egy szót is soha, hogy azon emlékek, a melyek Kordéliát sirni készítenek, az én szívemet is nagyon megterheli. Mindjárt hat hete már, hogy feleségem, — mondja meg nekem, vallja be őszintén, volt-e vagy egy pillanatig jó kedve? Szerzett-e nekem csak egy kellemes órát? Ha vidítani igyekeztem, mosolygott; de az a mosoly erőltetett volt és hideg; ha komoly dolgokról beszéltem, unatkozott; ha a jelent vagy a jövőt említettem, szinte látszott arcán a bosszankodás, a kétségbeesés; ha a mulat beszéltem, emlékei hatása alatt elkeseredett, sirt... Azt hiszi, hogy ez nekem örömet okoz? Azt hiszi, hogy én ezt ki tudom állani, el tudom viselni?...”

„Ismert elég jól. Tudta, hogy milyen vagyok. Ha nem ismert volna, kötelessége lett volna meg-

ismerni; ha ismert, bünt követett el magával és velem szemben. Én elég boldog vagyok.”

Ne beszéljen így Kordélia! Képes engem örüdté tenni. Ismerem, nagyon jól ismertem, de nem ilyenek, minő most. Akkor még voltak percek, órák, napok, a midőn életemet, ha kívánta volna, oda adtam volna egyetlen szavára. Ilyenkor örökké volt valami ürügy, a mivel távol tartott engem. Azt hittem, ha magamhoz láncolom, azok a percek is enyémekek lesznek. És így kellett csalódnom! Azt mondja, boldog!! Lehet boldog, ha látja, hogy engem nem boldogít?... Ne féljen, semmi szemrehányást nem teszek, — csupán arra kérem: feledje azt a mulat, mely annyi bánatot okoz, feledje, mert csak akkor leszek nyugodt, akkor leszünk boldogok...”

„Nem, Albert, ilyent nem ígérhetek. Az nem tölem függ. Ilyen áldozatot én nem ígértem. Én azt mondtam, mikor anyámmal megkértem engem, hogy felesége leszek, ha úgy óhajtik. Anyámnak kedve telt benne, hogy rokonhoz menjek feleségül, engem engedelmességhez szoktattak, apánk nem törődött velünk, — a többit tudja. Van-e kifogása ellenem? Nem vagyok felesége?...”

„Igen, az jó kicsi feleségem, a kinek most is csak azt az ígérte kérem, hogy feledje el a mulat!”

„Soha, megbocsásson Albert, de soha! sokkal több az édes emlék, mintsem elfeledném. E kis virágot azért siratom, mert egyik élő tanujele volt boldogságomnak s ha az is elhagy?... Ezt még ketten ültettük, ketten ápoltuk, Ernő és én, ez még a mult, ez még az enyém egészen, ezt elfeledtetni nincs joga senkinek. Miért nem engedték, hogy a megkezdett mulat vele építem tovább... Mily szépen nyílt e virág most egy éve, mikor ketten mondogattuk:

Piros pünköszt napja
Kivirul hajnalra...

„Nem kérem hát, hogy a mulat feledje. Éljen a mulatnak egészen; csak mikor együtt vagyunk ne éreztesse ezt velem. Tudja, hogy én mennyire szeretem, — hát annak nincs jutalma? Én mindent megteszek, csak hogy boldoggá tegyem, — nincsen egy meleg szava érte?... A mult számára annyi könnye van, nekem nincs egy mosolya?... Tudhatja, hogy én kerültem, mert tudtam, hogy más szeret. Az anyja nem engedte, hogy kerüljem. Elmondotta, hogy Erővel Kordélia soha boldog nem lesz, hogy Ernő könnyelmű ember, a ki nem tudja méltányolni eléggé azt a kincset, melyet Kordéliával nyer... És én szerettem, örült szerelemmel, — nem joggal léptem fel? Mikor anyja kijelentette, hogy Ernőről hallani sem akar, nem méltán kérhettem én a kezét, a kit anyja biztatott? Én azt hittem, feladni fog mindent, mert mindent megteszek, csak hogy feledtessem a mulat, hogy boldoggá tegyem és így enyémmé egészen... Kérem, könyörgöm hagyjon fel a mulat, változtatni már egy sem lehet... Ernő is elfeledi, boldog lesz ő is...”

„Jól van Albert, megteszek mindent, hogy óhaját teljesítem. Ha nem sikerül, legalább belátja hogy nem én vagyok oka. Megtanulok feledni... feledni azt a szép mulat, a mely annyi örömet szült, a melynek akár melyik percéért éveket adnék, csak újra élhessem. Megtanulom feledni Ernőt, kit jobban szerettem mindennél, kit imádtam, mint Istent. Megtanulom feledni még őt is...”

A halvány nő könnyes szemeit felemelte férjére, hogy erőt merítsen, oda simult hozzá s görcsös kezekkel ölelte meg. Férje boldogságtól sugárzó arccal csókolta meg homlokát a nőnek, mintegy megpecsételve a fogadást. „Tehát mégis boldog leszek” suttogá s egymásra borulva úgy ültek ott pár percig csendesen, némán.

A szél egyszerre sipolni kezdet a kéményben s hallzott zugása, a mint a fákat tépdelte. Az

eső még erősebben kezdett zuhogni, az ég valószínűságot tombolást vitt véghez. Egy hatalmas dörögésre ijedten ugrottak fel s indultak ki, hogy a tornácra behozzák a virágokat, ne hogy leverje a szél.

Mikor az ajtó megnyílt, abban a pillanatban eset le egy virágcserep a tornácra. Kordélia körülnézett s látta hogy az ő virága csett le. Futott az udvarra, hogy felszedje s legalább romjait megmentse. A mint fölemelkedett a földről, előtte állott Ernő kalap nélkül, megáztatva. Hosszu sovány arca sáppadt volt, mint a halál, szemei vad tüzen égtek, kezeivel össze-vissza hadonázott.

Megrénülve állott ott Kordélia s bár menni akart, nem bírták lábai. Az örült pedig kiabált érthetetlen hangokat, keverve bele mindent.

„Kordélia, meg csaltál... Piros pünköszt napja, kivirul hajnalra... Kordélia, az enyém leszel, az enyém!”

Kordélia csendesen térdre borult s úgy kiáltá: „Anyám! Az a te bűnöd! Boecsásd meg neki Istenem!”

Az összefutott cselédség áhitattal rebegé: „... ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól...”

Aztán nem hallzott semmi, — a zugó vihar elnyelt mindent. Az ég dörgött, valószínűságot tombolást vitt véghez.

* * *

A pesti örültek házában van egy örült. Kiabál, sir, lármáz, ha nincs ott rendes ápolónéja. Nem bír vele senki, csak az a gyenge nő. A többi ápolók bámulattal nézik ezt az ápolónőt, s igyekeznek kilesni, hogy mi lehet egy bár fiatal, de összeesett arcú nőnek bűvös hatalma, a melylyel a tomboló örültet csillapítja. Csak annyit tudtak meg, hogy neve Kordélia, — bűvös hatalma e két sorban van:

„Piros pünköszt napja
Kivirul hajnalra...”

Elekes Imre.

Üzenetek a szerkesztőségéből.

Összes t. olvasóinknak és munkatársainknak a szentlelek kitöltetésének emléknapijaira őszintén kívánunk boldog ünneplést!

Senior. Szerelmétől sorvadozó testének állapotát őszintén sajnáljuk. Hanem azért ne jadjuljon — kérjük — olyan csunyán; mert még eltalálja riasztani azt a pünköszt szentleleket, melytől — ön szerint — „megtisztult az ember esze.” Már pedig néhol szükséges a „tisztulás;” hát nem jó azt fufapoemakkal ríogatni. Különbösen józan megfontolás végett, hogy a rossz versek e mintapéldányából ön is okulhasson; (föltéve, hogy ön nem fog ezzel dicsekedni) nyomdafesték alá bocsátjuk a disz-zöngeményt. Ime!

A pünköszt is...

A pünköszt is már itt vagyok
Örülök is ennek nagyon,
Mert föltámadt az eszme
S megtisztult az ember esze

Hát én mikor támadok fel?
Vagy pedig csak így halok el?
Mint az ünnep: pár nap mulva,
Lelkem nekem csak ezt sugja.

Csak kesergék lányka érted.
Engem a fájdalom éget,
Mely nem hagy el sohasem
S ez sorvasztja a testem.

S

Különbösen fogadja őszinte részvétünket.

Sicambrinus. Alkalmi cikkét (nagy sajnálatunkra) jelenleg nem használhattuk fel, — jórészt térszűke miatt

„Én”-nek hasonlóan szól üzenetünk, mint Sicambrinusnak.

M. F. Franciából készült fordítását megkaptuk s mielőbb critica alá is bocsátjuk.

A szépirodalmi rovatok vezetője.

Egy mult dies béke, ha sége volt tek érdek zalmát, becsültté jött a bé zet iránt kebb lett nemzet, tartó tud ban, a n Ebb bad szer és jelleg közelebb egylet. buzditás összehoz nyezőjét, hiányába annál k munka é eddig es lésekben holott n ugynevez tiségi ér sen távo népek eg ték a ké A n tak, vag nem birt közműve lannak a tot tett vü elma velési té társadalc államtól, zott áldo mely lé szükség K. E. te val és n denki lá miszerin kozatos

Szo nően job tant a se többi tes Jól van, Emléksz ... jól t mondott bat... A lekembé integess az eu k jom, ág visszafiz kül rége gá üldoz tent... vésd jól nem fize áll, ted ródd le lajdonké van szó.